

JAPONSKÉ MEČE

sa skúšali na mŕtvolách a zajatcoch

VO FILME JE MOŽNÉ VŠETKO! TO VÁM ZÍDE NA UM, KEĎ MORFEUS ROZPÁRA KAPOTU AUTA JAPONSKÝM MEČOM V TOHTOROČNOM SCI-FI TRHÁKU MATRIX RELOADED.

Neverili by ste, koľko ľudí verí v nezničiteľnosť japonských zbraní. Umelecký kováč Ladislav Šánta, prezývaný Lasky, špičkový odborník na damaškovú oceľ, ktorý má svoju dielňu v Badíne pri Banskej Bystrici a patrí k najlepším profesionálnym nožiarom v Európe, sa na podobné veci díva s menším porozumením: „Sú to kraviny! Japonský meč je jemná a chúlостivá zbraň, určená len na jedno – na sekanie do ľudí.“

GM Existuje čosi ako najdomyselnejšia chladná zbraň?

Ak sa na to pozrieme z hľadiska efektivity, na najvyššej úrovni je japonský meč. To je najdokonalejšia zbraň na rezanie mäsa a kostí. Zdôrazňujem to najmä preto, lebo o japonských mečoch a ich schopnostiach koluje množstvo legiend.

GM Aké legendy máte na mysli?

Tak po prvé. Neexistuje nič ako nezničiteľná zbraň. Ak hovoríme o mečoch, tak nezničiteľná čepeľ. Hádám neveríte, že japonským mečom možno sekať kolajnice alebo ho zapichnúť do steny?! Asi nijaká zbraň sa nedá tak ľahko zničiť ako japonský meč. Jeho kvality sa skúšali len na sekanie namočenej ryžovej slamy, ktorá sa omota-

KEĎ SOM VYTVORIL PRVÝ JAPONSKÝ MEČ, BOL SOM Z NEHO HOTOVÝ. DNES BY SOM SA K NEMU NEPRIZNAL.

la okolo bambusu, a v časoch, keď to ešte nebolo nehumánne, na mŕtvolách alebo zajatcoch. Maximálne meč presekol drobnú medenú mincu, ktorá bola umiestnená na špeciálnom podklade. Ak by sa niekto rozhodol odňať japonským mečom hlavne zbrane alebo rozrezať kapotu auta, môže sa s ním rozlúčiť.

Okrem toho, meč ako zbraň sa trochu preceňuje. Keď sa archeológovia hrali v Anglicku v pozostatkoch na veľkom bojisku z vojny Ruží zistili, že len štrnásť percent vojakov bolo zabitých mečom. Zvyšok zabila kópia alebo rana kyjakom či kladivom.

GM Staré japonské meče údajne nikdy neopustia krajinu...

Nejaké čepele sa vyvážajú, ale tie pochádzajú zo súčasnosti. Na vývoz platia veľmi špecifické pravidlá a dostať ich z krajiny je veľmi komplikované. Určite sa za hranice nedostanú meče najvyššej kvality a tie, ktoré sa dedia z generácie na generáciu. Najcennejšie kusy majú významní Japonci uložené doma vo svojich zbierkach alebo sú v múzeách.

Veľa japonských mečov sa dostalo za hranice v roku 1949. Američania odzbrojovali Japoncov až do tej miery, že im vzali aj ich osobné zbrane. Odvážali plné lode, stovky,

tisíce mečov za Atlantik. Keď som videl fotku ako nejaký anonymný americký vojak šliape po kope starých mečov, tľsi sa mi slzy do očí.

GM Japonci vraj majú k svojim zbraňam výnimočný vzťah...

Meč sa drží v najvyššej úcte. Aj drobný škrabanec na čepele je hotovou katastrofou a môže znížiť jeho cenu aj na polovicu. Meč sa vyrába až neuveriteľne puntičkársym spôsobom, aby bol dovedený do absolútnej kvality. Japonci majstri hľadali pomocné materiály, ktorými by vylepšili lesk a hladkosť čepele. Používali receptúry, ktoré nám nie sú dodnes celkom známe – trebárs kamienky, chrobáčky...

GM Máte aj vy svoju tajnú techniku?

Keď som vytvoril prvý japonský meč, bol som z neho hotový. Dnes by som sa k nemu nepriznal. Zisťujem, že čím väčší sa snažím napodobiť techniky japonských majstrov, tým mám intenzívnejší pocit, že nič neviem. Preto vážne uvažujem, že ich prestanem robiť.

GM Aká je to technológia, pri ktorej by nám klesli sánky?

Zoberme si trebárs len vykovanie čepele. Súčasný európsky mečiar chytí kus železa, v lepšom prípade vezme tie kusy tri, spojí ich

dokopy a vykuje čepeľ. Japonské meče sa skúvajú z viacerých druhov ocele, mieša sa tvrdá s mäkkou, aby sa dosiahla tvrdosť a pružnosť. Z kováčskej stránky sme sa Japoncom priblížili niekde medzi ôsmym a desiatym storočím, keď bol vrchol výroby damaškových čepeľí. Tie majú aj niekoľko stoviek vrstiev. Japonské meče ich majú aj niekoľko miliónov. Nám trvá len vykutie čepele japonského meča mesiac až šesť týždňov.

GM Koľko teda trvá celá výroba?

Asi štyri až päť mesiacov, pretože v rámci dielne na ňom robíme dvaja alebo traja. V Japonsku je na každú operáciu špecialista.

GM Ako sa slovenský umelecký kováč dostane k výrobe japonského meča?

Začiatkom deväťdesiatych rokov za mnou prišiel chlap, že chce japonský meč. A ja som taký hlupák, že chcem vždy všetko robiť, čo najlepšie, tak som začal o nich zháňať informácie.

GM Umeľci, ak nechcú prísť o nejaký svoj výtvor, darujú ho manželke alebo deťom. Tak ich neprehovoria kamaráti a nezláka tučná suma. Máte aj vy obľúbený kúsok?

Som profesionál. Vyrábam veci, ktoré sú na predaj. Nerád sa vecami obklopujem. Niekoľkokrát ma okradli a po týchto skúsenostiach som prišiel k názoru, že len to, čo zješ, vypiješ a máš uložené v banke(?), ti nikto nevezme.

GM Majstri, ktorí vyrábajú husle, na nich nechávajú svoju značku, podobné to je aj s kováčmi. Vaše výrobky majú vyrazené L. Do akej miery je dôležitá značka?

Ak urobíte čosi dobré, oplatí sa vám k tomu priznať. Značka môže zvýšiť cenu. Za posledné tri roky, musím si zaklopať na drevo, ľudia moju značku vyhľadávajú. Stáva sa, že mi zavolá chlap, že chce nôž, je mu jedno aký, len nech je odo mňa.

GM Kupujú naši, Európania, alebo máte odbyť aj za Atlantikom?

S Američanmi obchodujem nerád, snažia sa vás oklamať. Ešte som s nimi poctivý obchod neuzatvoril, takže o to ani nemám záujem. Dobrými kupcami sú Arabi. Nemci všetko oľufnú, ale kúpia. A kupujú aj Slováci.

GM Asi majú iné nároky na zbrane Arabi a iné Nemci?

V tom to nie je. Kupujú hotové, nezadávať mi nijaké špeciálne podmienky. Tie si diktujú Slováci, Česi, Maďari. Západniari nemajú predstavivosť.

GM A čo vy, nadchli ste sa v poslednom čase nejakou zbraňou?

Áno. Pištolou ČZ-75, kaliber 9 milimetrov. Mám doma už dve. «